

ยุทธศาสตร์การดำเนิน นโยบายการต่างประเทศของไทย

โดย นายจักษ์ แสงชัย

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน กระทรวงการต่างประเทศ

หลักสูตรข้าราชการไปประจำการในต่างประเทศ

ระดับเลขานุการและที่ปรึกษา พร้อมทั้งคู่สมรส ครั้งที่ 2 ประจำปี 2568

วันพุธที่ 15 ตุลาคม 2568

ประเด็นการบรรยาย

- I** บริบทระหว่างประเทศที่สำคัญและผลกระทบต่อไทย
- II** ประเด็นนโยบายต่างประเทศที่สำคัญของไทย
- III** กรอบนโยบายต่างประเทศในปัจจุบัน

A dark blue world map with white outlines of continents and countries, serving as a background for the text.

I

บริบทระหว่างประเทศที่สำคัญ และผลกระทบต่อไทย

จุดเปลี่ยน (turning points) สำคัญ ในประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1815

Congress of Vienna
(balance of power/
multipolar)

1919

Treaty of Versailles/
League of Nations
(failed attempt of collective security)

1945

End of WWII & Founding of UN
(establishment of liberal world order/
beginning of bipolar order)

1947 - 1991

Cold War period
(bipolar order)

1991

Collapse of Soviet Union
(US-led unipolar order/
globalisation)

2008

Global financial crisis
(credibility challenges to US
dominance/ rise of China)

2020s - ...

Rise of multipolarity
(great power competition,
weakening multilateralism,
multipolar/ fragmented world order)

ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยเติบโตกว่า 66 เท่า
ระหว่างปี ค.ศ. 1960 - 1996

FDI การย้ายฐานการผลิตมาไทย

ผลประโยชน์ด้านความมั่นคง

ความช่วยเหลือทางการทหาร
กว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
(ค.ศ. 1950 - 1971)

ผลประโยชน์จากระบบพหุภาคี

แสดงบทบาทในการก่อตั้ง/ริเริ่มกรอบความร่วมมือใหม่ ๆ ในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

Multipolar World

การแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ระหว่าง
สหรัฐฯ กับจีน ยังคงเป็น**ฉากทัศน์สำคัญ**

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ บริษัทข้ามชาติ
โดยเฉพาะบริษัทเทคโนโลยี
กลายมาเป็นผู้เล่นสำคัญในเวทีโลก

ประเทศ **Global South** เริ่มขึ้นมา
สร้างพื้นที่ทางการเมืองระหว่างประเทศ

ระเบียบโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

Unipolarity

Multipolarity

Liberalisation

Protectionism

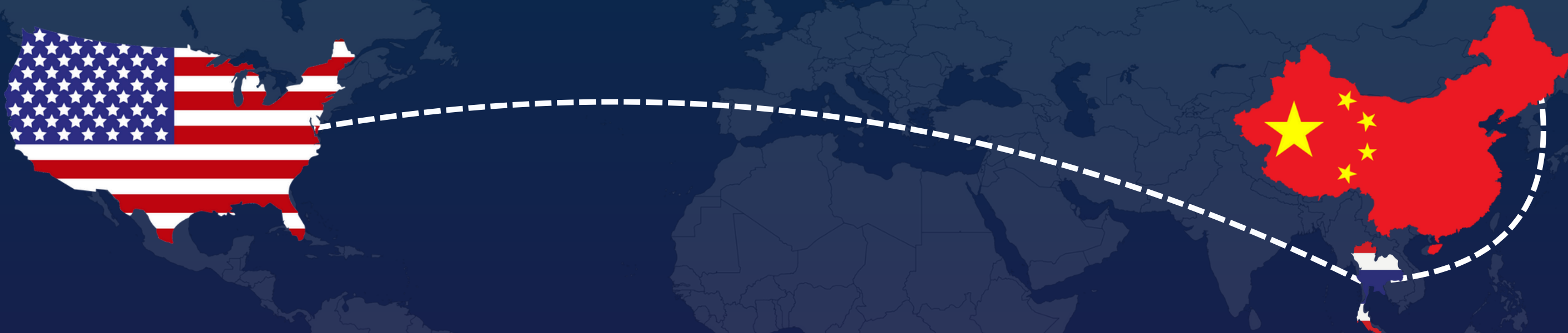
Globalisation

Nationalism

ความไร้เสถียรภาพ ความผันผวน และคาดเดาได้ยาก

เศรษฐกิจไทยพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก

ปี 2567 มูลค่าการส่งออก 300,530 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
(ประมาณ 10.5 ล้านล้านบาท)

ผลกระทบ

- สงครามการค้าในยุค Trump 2.0 และมาตรการทางภาษีของสหรัฐฯ
- การระบายสินค้าของจีนมาไทย
- การสวมสิทธิ์แหล่งผลิตของสินค้า
- การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและกฎระเบียบทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ปัจจัยเสี่ยงที่ไทยต้องเฝ้าระวัง

ด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย

หนี้ครัวเรือนที่สูง

สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์
(Aged Society)

ภาคการผลิตไม่ตอบสนอง
ความต้องการของอนาคต

อัตราการเกิดที่ลดลง

ปัจจัยเสี่ยงที่ไทยต้องเฝ้าระวัง

ด้านความมั่นคง

การแข่งขันเชิงภูมิรัฐศาสตร์
ระหว่างประเทศมหาอำนาจ
ที่เข้มข้นในภูมิภาค

ความคาดเดาได้ยากของนโยบาย
ด้านความมั่นคง/การทหารของสหรัฐฯ
ในภูมิภาคอินโด - แปซิฟิก

ความขัดแย้ง
ทางอาวุธระหว่างรัฐ

การขยายอิทธิพลของจีน
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปัจจัยเสี่ยงที่ไทยต้องเฝ้าระวัง

ความเสื่อมถอย ของระบบพหุภาคี

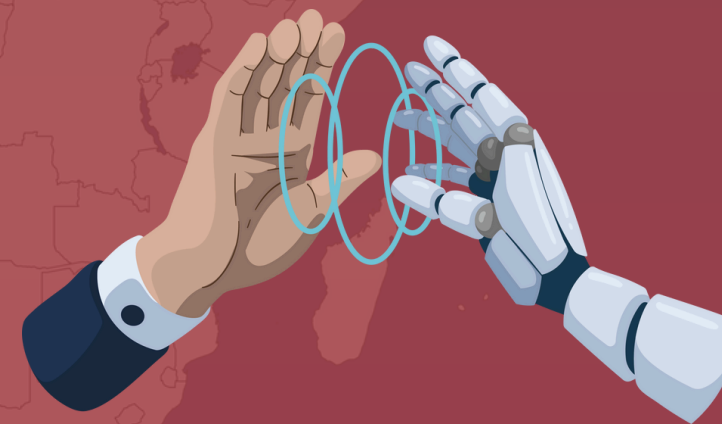
ความท้าทายในเชิง เสถียรภาพและความมั่นคง

ความสามารถในการรับมือ กับภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่

การเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศ

การพัฒนาอย่างก้าวกระโดด
ของเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

สภาพอากาศแบบสุดขั้ว

ภัยธรรมชาติ

PM 2.5

การพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ของเทคโนโลยี

- ความเสี่ยงจากข้อมูลที่คลาดเคลื่อน
และบิดเบือนจาก AI และ Generative AI
- ผลกระทบเชิงลบจากการใช้เทคโนโลยี
- ความไม่มั่นคงทางไซเบอร์ (Cyber Insecurity)

ภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบอื่น ๆ

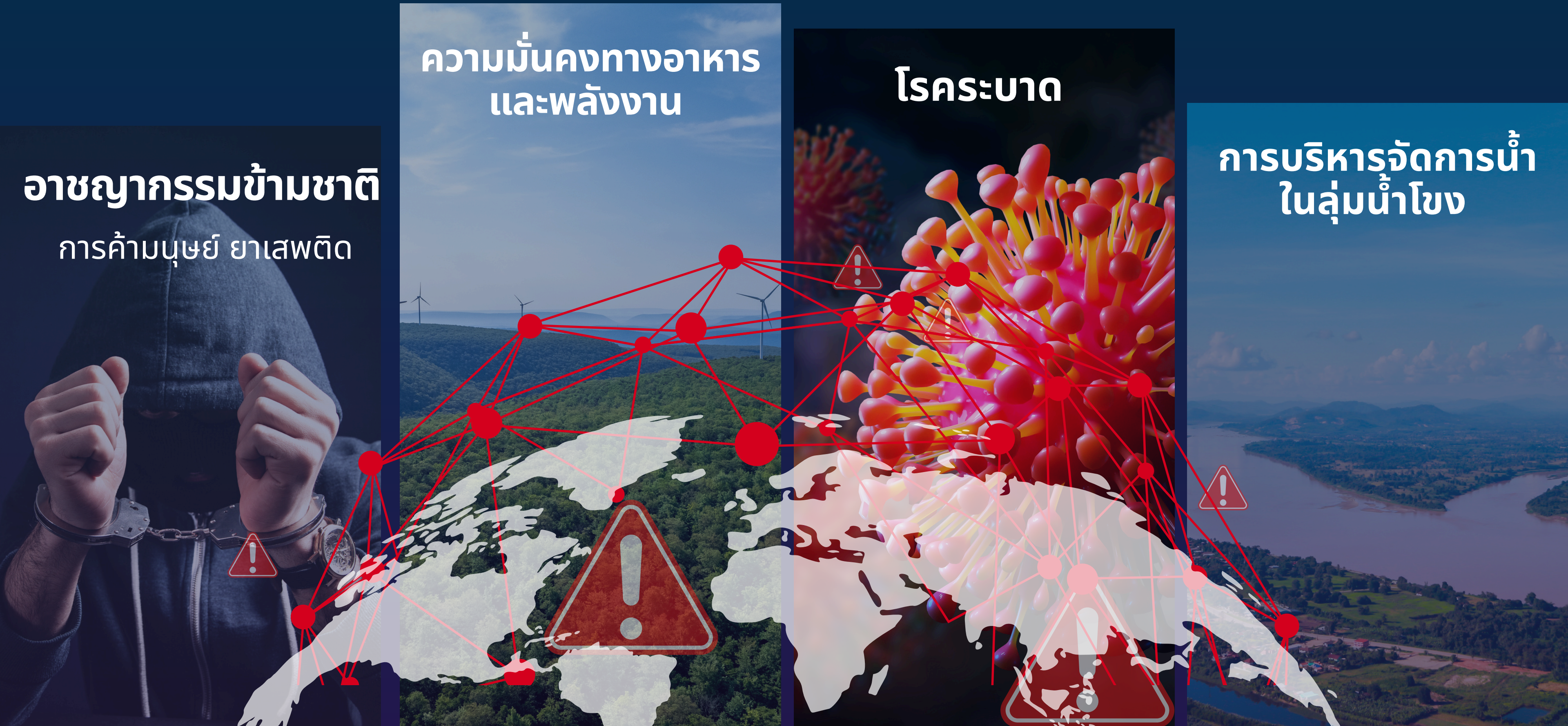
อาชญากรรมข้ามชาติ

การค้ามนุษย์ ยาเสพติด

ความมั่นคงทางอาหาร และพลังงาน

โรคระบาด

การบริหารจัดการน้ำ ในลุ่มน้ำโขง

A dark blue world map with white outlines of continents and countries, serving as a background for the text.

II

ประเด็นนโยบายต่างประเทศ
ที่สำคัญของไทย

คุณลักษณะเฉพาะตัว/ จุดแข็งของนโยบายต่างประเทศไทย

ที่ตั้งในจุดยุทธศาสตร์
ของภูมิภาค

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง/
ACMECS/ BIMSTEC/ ACD/ APEC

Connector

เป็นมิตรกับทุกขั้วอำนาจ
และทุกฝ่าย

มีจุดยืนที่ไม่สุดโต่ง
และไม่เป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง

Peace Promoter

อาเซียน

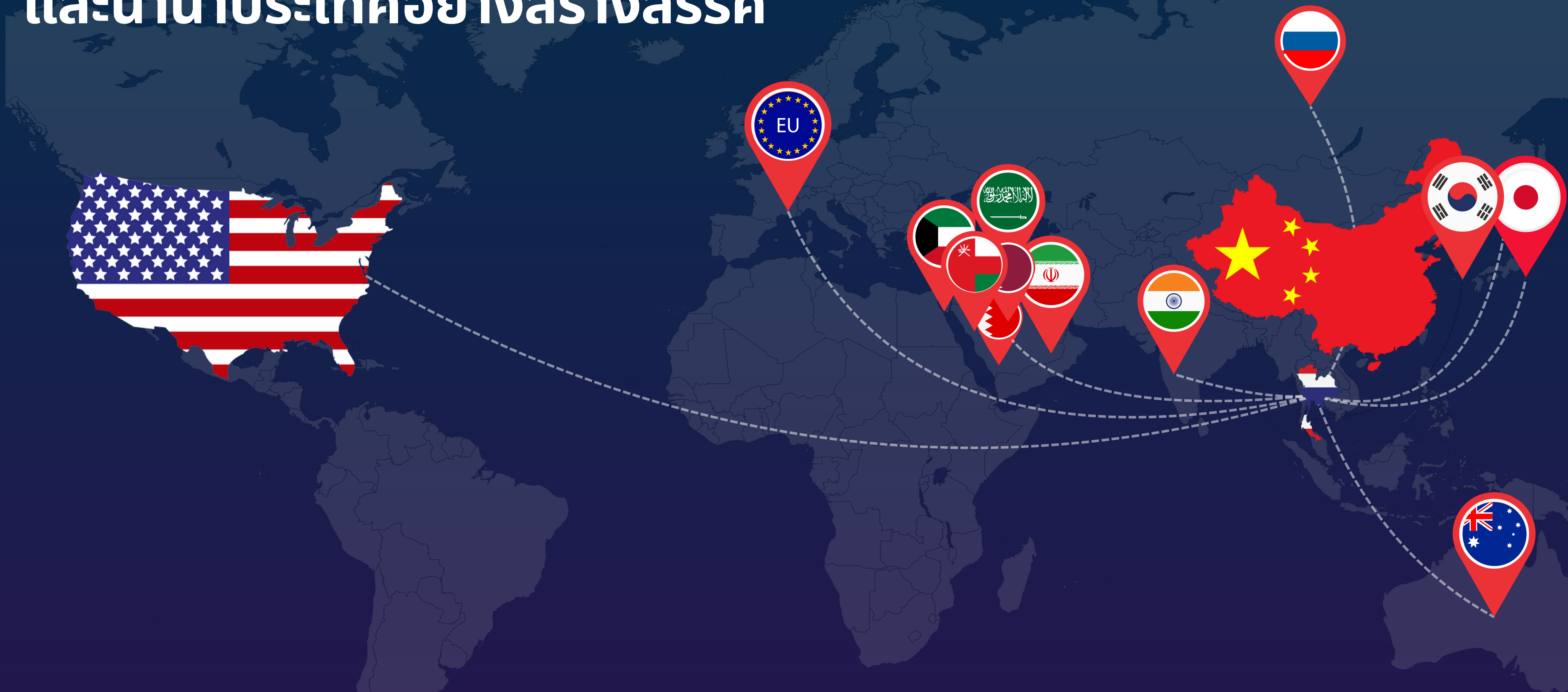
เป็นรากฐานสำคัญ
ของนโยบายต่างประเทศไทย

ไทยมีปฏิสัมพันธ์
กับมหาอำนาจและคู่เจรจา
ได้อย่างสร้างสรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับทุกขั้วอำนาจ
และนานาชาติอย่างสร้างสรรค์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดระเบียบโลก
อย่างทันต่อทั้งที่ และวางตำแหน่งและสร้างน้ำหนัก
ให้การต่างประเทศไทย นำไทยกลับสู่จอร์แดนโลก

ครอบคลุมทุกมิติ
multi-dimensional

ไปทุกทิศทาง
multi-directional

ก้าวไปไกลกว่าเพียงแค่ไทย
looking beyond Thailand

voice of reasons

peace promoter

OECD

BRICS

ACD

ASEAN

MLC

MUSP

BIMSTEC

ACMECS

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

การรักษาเสถียรภาพ และความมั่นคงในภูมิภาค

- ส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน
- ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของอาเซียน
และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกอาเซียน
- เพิ่มบทบาทนำของไทยในภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4
การทูตเศรษฐกิจที่เน้นผลลัพธ์ที่ชัดเจน (results-driven)
และทำงานแบบเข้าเป้า (walk the talk)

**การทูตเศรษฐกิจที่เน้นผลลัพธ์ที่ชัดเจน (results-driven)
และทำงานแบบเข้าเป้า (walk the talk)**

- ขยับเคลื่อนเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจเดิม
 - สร้างเครื่องยนต์ทางเศรษฐกิจใหม่
 - เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

อาหารแห่งอนาคต

ดิจิทัลและ AI

พลังงานสะอาด

EV

ເສມິຄອນດັກເຕອຣ໌

อุตสาหกรรมชีวภาพ

A dark blue world map with white outlines of continents and countries, serving as a background for the text.

III

กรอบนโยบาย
ด้านการต่างประเทศ

กรอบนโยบายด้านการต่างประเทศ

แผนระดับ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ
พ.ศ. 2561 - 2580

ด้านความมั่นคง

ด้านการสร้าง
ขีดความสามารถ
ในการแข่งขัน

ด้านการพัฒนา
และเสริมสร้าง
ทรัพยากรมนุษย์

ด้านการสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

ด้านการสร้างความเติบโต
บนคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ด้านการปรับสมดุล
และพัฒนาระบบ
การบริหารจัดการภาครัฐ

แผนระดับ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการต่างประเทศ
“แผน 5S/5 มี” 2561 - 2580

นโยบายและแผน
ระดับชาติว่าด้วย
ความมั่นคง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 13

คำแถลงนโยบาย
ของคณะรัฐมนตรี
(ด้านการต่างประเทศ)

แผนระดับ 3

แผนปฏิบัติราชการรายปีของกระทรวงฯ
และของ สอท./สทอ.

แผนยุทธศาสตร์รายภูมิภาคและแผนปฏิบัติการ
การทูตพหุภาคี พ.ศ. 2566 - 2570
(แผนปฏิบัติราชการราย 5 ปี)

แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 (แผน 5S/5 มิ)

Security : มีความมั่นคง

- ไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายภายนอกได้ทุกรูปแบบสูงขึ้น
- ไทยมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการกำหนดทิศทาง และส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งเป็นประเทศแนวหน้าในภูมิภาคอาเซียน

Synergy : มีพลัง

- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างมีเอกภาพ และไทยมีความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติมากขึ้น

Status : มีสถานะและเกียรติภูมิ

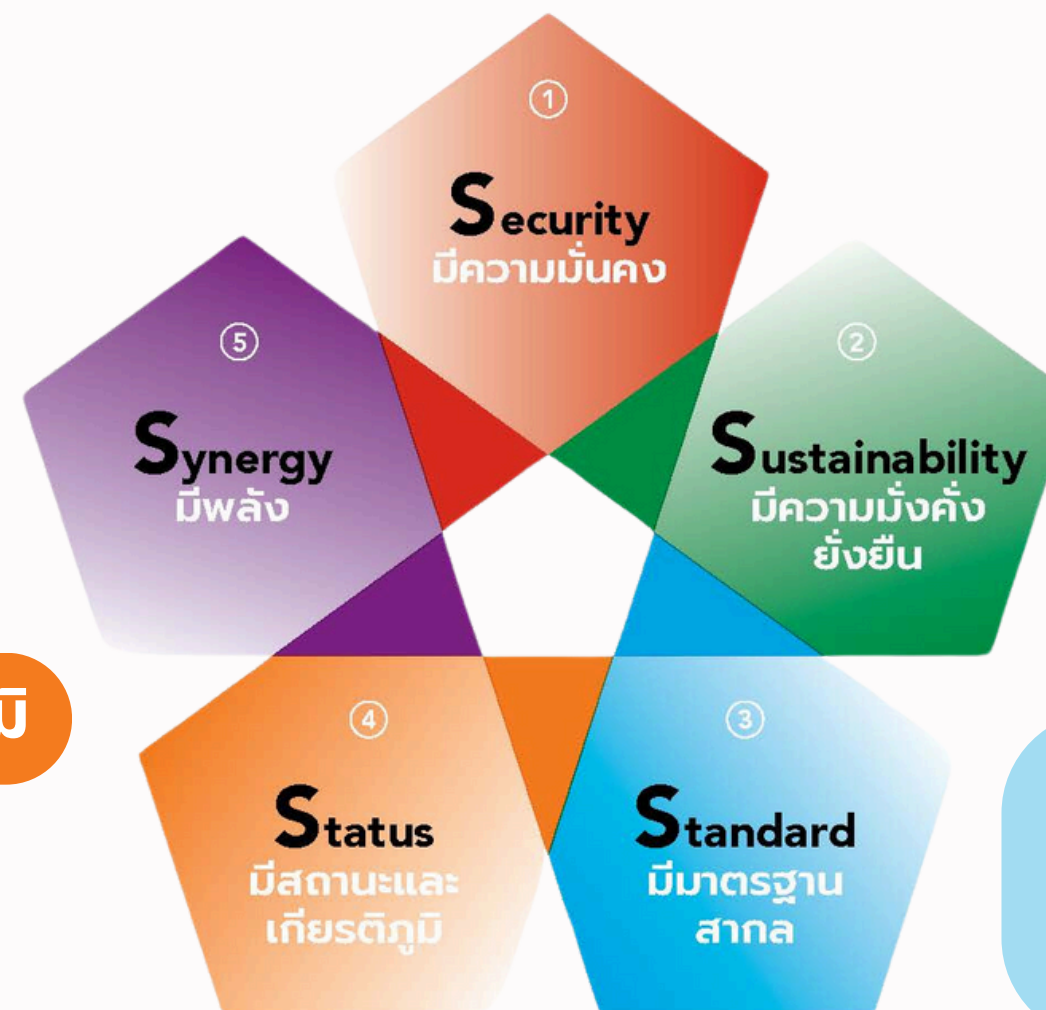
- ไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น

Sustainability : มีความมั่นคง ยั่งยืน

- ไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า การลงทุน การบริการ และความเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมดีขึ้น
- ไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Standard : มีมาตรฐานสากล

- ไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติ และสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ภายใต้กลไก **คณะกรรมการบูรณาการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นการต่างประเทศ** หรือ **ทีมประเทศไทย** ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกจำนวน 56 หน่วยงาน เพื่อร่วมกันจัดทำและพิจารณาเอกสาร**ประเด็นบูรณาการของแผนแม่บทฯ** ประจำปี เพื่อใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป

แนวนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลปัจจุบัน

“รัฐบาลจะดำเนินนโยบายต่างประเทศในเชิงรุกที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก
รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นใจและสถานะของไทยในเวทีระหว่างประเทศ”

เร่งแก้ไขปัญหาผลกระทบ
จากสงครามการค้า

จัดตั้งทีมไทยแลนด์
(กต. + พณ. + ผู้แทนการค้า)

เร่งแก้ไขความขัดแย้ง
ไทย - กัมพูชา
ด้วยแนวทางสันติภาพ

สนับสนุนผู้ประกอบการ
ที่ได้รับผลกระทบจาก
มาตรการภาษีสหรัฐฯ

สร้างสภาพแวดล้อม
การลงทุนที่ทันสมัย
เอื้อต่อการแข่งขัน

ฟื้นความเชื่อมั่น
ให้นักท่องเที่ยว

ยกระดับการค้าเสรี
กับคู่ค้าเดิม

เปิดตลาดใหม่

ผลักดันสังคม
คาร์บอนต่ำ

เข้าเป็นสมาชิก OECD

แผนปฏิบัติการราชการรายปีของกระทรวงการต่างประเทศ ปี 2568

ยุทธศาสตร์ 1

การเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมือง
และความมั่นคงในบริบทระหว่างประเทศ
และการเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลก

S1

Security
(มีความมั่นคง)

S3

Standard
(มีมาตรฐานสากล)

S2

Sustainability
(มีความมั่นคง
ยั่งยืน)

S4

Status
(มีสถานะและ
เกียรติภูมิ)

ยุทธศาสตร์ 2

การยกระดับขีดความสามารถการแข่งขัน
และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของไทย
ในเวทีโลก

S2

Sustainability
(มีความมั่นคง
ยั่งยืน)

S5

Synergy
(มีพลัง)

ยุทธศาสตร์ 3

การยกระดับคุณภาพการขับเคลื่อน
การทูตเพื่อประชาชน

S4

Status
(มีสถานะและ
เกียรติภูมิ)

S5

Synergy
(มีพลัง)

ยุทธศาสตร์ 4

การเสริมสร้างขีดความสามารถ
และการบูรณาการ
ด้านการทูตและการต่างประเทศ

S5

Synergy
(มีพลัง)

แผนปฏิบัติการราชการรายปีของกระทรวงการต่างประเทศ ปี 2568

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงในบริบทระหว่างประเทศ และการเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลก

→ *เฉพาะเป้าหมายการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืน

เพิ่มและยกระดับการมีปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ

การเพิ่มบทบาทเชิงรุกในกรอบความร่วมมือ/
ประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของไทย

การส่งเสริมให้ประเทศไทยและคนไทยดำรง
ตำแหน่ง/แสดงบทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ

การให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือ
เพื่อการพัฒนา

การแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ในประเด็น
ที่เกี่ยวกับค่านิยมสากล

การดำเนินการตามความตกลง/พันธกรณี
กฎหมายระหว่างประเทศ ในประเด็นความมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจของไทยในเวทีโลก

S2

Sustainability
(มีความมั่นคง
ยั่งยืน)

*เฉพาะเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน

การคว้าโอกาสทางเศรษฐกิจและแสวงหา
ผลประโยชน์ภายใต้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก

การใช้ประโยชน์ต่อยอดจากต้นทุนทางวัฒนธรรม
ในการส่งเสริม Soft Power 13 สาขา

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

การดึงดูดนักท่องเที่ยวและบุคลากร
ผู้มีความสามารถสูง (talent)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการขับเคลื่อนการทูตเพื่อประชาชน

S4

Status
(มีสถานะและ
เกียรติภูมิ)

S5

Synergy
(มีพลัง)

การพัฒนาและขยายการให้บริการด้านกงสุล

การปรับปรุงแผนการให้ความช่วยเหลือ
และแผนอพยพคนไทย/แรงงานไทย
ในสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นปัจจุบัน

การเพิ่มอำนาจหนังสือเดินทาง

การผลักดันให้มีการจัดทำความตกลง
ยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับ
หนังสือเดินทางไทยทุกประเภท

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างขีดความสามารถและการบูรณาการด้านการต่างประเทศ

S5

Synergy
(มีพลัง)

การเสริมสร้างความเป็นเอกภาพ
ในการขับเคลื่อนการต่างประเทศ

การเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา
ระบบบริหารองค์กร

การพัฒนาระบบการบริหารบุคลากร
ยกระดับสมรรถนะ และทักษะบุคลากร

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อพัฒนา
ระบบและวิธีการทำงานของกระทรวงฯ

การเสริมสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วม
และรับฟังข้อคิดเห็นของสาธารณชน

ช่วงถาม - ตอบ